

NYÁRSAPÁT ÚJ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

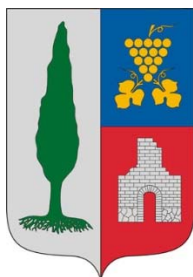
II. KÖTET – TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTUM

Pro Régió Ügynökség

2019.08.14.

MEGBÍZÓ

Nyársapát Község Önkormányzata

Cím: 2712 Nyársapát, Arany János utca 11.

Tel.: (+36-53) 389-111

Fax: (+36-53) 389-111

E-mail: polgarmester@nyarsapathivatal.t-online.hu

Honlap: <http://www.nyarsapat.hu/>

GENERÁLTERVEZŐ

Pro Régió Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Cím: 1146 Budapest, Hermina út 17.

Tel.: központ (+36-1) 471-8955, ügyfélszolgálat (36-1) 471-8959

Fax: (+36-1) 471-8975

E-mail: proregio@proregio.hu

Honlap: <http://www.proregio.hu>

SZAKÁGI TERVEZŐK

Topo Plan Tervezőiroda Kft.

Cím: 2040 Budaörs, Patkó utca 1. IV. 31.

Tel.: 06-70-367-53-31, 06-30-246-81-32

E-mail: pocsok@gmail.com

KÉSZ Közmu és Energetikai Tervező Kft.

Cím: 1016 Budapest, Naphegy utca 26.

Tel.: (+36-1) 489-0365

E-mail: kozmu@kesztervezo.hu

Heckenast & Heckenast Bt.

Cím: 1146 Budapest, Erzsébet királyné útja 2/A.

Tel.: (+36-30)-964-2618

E-mail: j.heckenast@gmail.com

ASatarS Kft.

Cím: 6000 Kecskemét, Futár utca 12.

Tel.: (+36-76) 411-014

E-mail: info@asatarskft.hu

ALÁÍRÓLAP

MEGRENDELŐ

NYÁRSAPÁT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kis Miklós

polgármester

Nyársapát Község
Önkormányzata

Dr. Bicskei Krisztina

jegyző

Nyársapát Község
Önkormányzata

Kovács Beáta

főépítész

Nyársapát Község
Önkormányzata

GENERÁLTERVEZŐ

PRO RÉGIÓ NONPROFIT KFT.

Dr. Gordos Tamás

szakmai igazgató

Pro Régió Nonprofit Kft.
gordos.tamas@proregio.hu

TERVEZŐ

Gutai Berta
településmérnök

településtervező
TT/1 01-4858

Pro Régió Nonprofit Kft.
gutai.bertha@proregio.hu

Dr. Mérei András
geográfus

tervező munkatársa

Pro Régió Nonprofit Kft.
meri.andras@proregio.hu

Mészáros Dóra
okl. településmérnök

tervező gyakornok

Pro Régió Nonprofit Kft.
meszaros.dora@proregio.hu

Szrakity Marianna
okl. településmérnök

tervező gyakornok

Pro Régió Nonprofit Kft.
szrakity.marianna@proregio.hu

SZAKÁGI TERVEZŐ

Gallina József Zsolt
okl. régész

régész
15-025

ÁSatárS Kft.
gallinazsolt@gmail.com

csaba
Dr. Szalontai Csaba
okl. régész

régész, örökségvédelmi
szakértő
15-020

ÁSatárS Kft.
csaba.szalontai@gmail.com

Tóthné Pocsok Katalin
Tóthné Pocsok Katalin
okl. kertészmérnök, város- és
környezetgazdálkodási
szakmérnök

tájtervezés, zöldfelület,
környezetvédelem
TK, K 01-5086, TT1 01-
5086/06

Topo Plan Tervezőiroda Kft.

Hanczár Zsolt
Hanczár Zsolt
okl. gépészmérnök, városépítési-
városgazdasági szakmérnök

energia közmű,
elektronikus hírközlés és
víziközmű vezető tervező
TE, TH, TV-T-Tell/01-2418

KÉSZ Tervező Kft.
kozmu@kesztervezo.hu

Ziman Gergely
Ziman Gergely
okl. településmérnök

közműtervező
munkatársa

KÉSZ Tervező Kft.
kozmu@kesztervezo.hu

Bíró Előd
Bíró Előd
műszaki munkatárs

közműtervező
munkatársa

KÉSZ Tervező Kft.
kozmu@kesztervezo.hu

Csima-Takács Judit
Csima-Takács Judit
okl. tájépítésmérnök

közműtervező
munkatársa

KÉSZ Tervező Kft.
kozmu@kesztervezo.hu

Heckenast Judit
Heckenast Judit
közlekedésmérnök

közlekedéstervező
MMK 01-5295 Tkö, KÉ-KK

Heckenast & Heckenast Bt.
j.heckenast@gmail.com

TARTALOMJEGYZÉK

I. JÖVŐKÉP	1
I.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	1
I.2 A településfejlesztési elvek rögzítése.....	2
II. CÉLOK	4
II.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	5
II.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása	5
2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	12
2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	15
III. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	16
III.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	16
1.1 Társadalom, humáninfrastruktúra.....	16
1.2 Gazdaság.....	16
1.3 Épített környezet	17
1.4 Táji és természeti adottságok, tájhasználat, védett tájelemek, természetvédelem	18
1.5 Zöldfelületi rendszer, zöldterületek.....	18
1.6 Környezetvédelem.....	19
1.7 Közlekedés.....	20
1.8 Közművek és elektronikus hírközlés.....	20
III.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	23
2.1 Műszaki infrastruktúra térbeli rendje:	23
2.2 Területfelhasználásban indokolt változások:.....	23
III.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	23
IV. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE.....	24
IV.1 A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer.....	24
IV.2 Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére.....	24

I. JÖVŐKÉP

I.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A Koncepcióban megfogalmazott jövőkép 10-15 éves távlatban vázolja azokat a megvalósítandó célokat, amelyeket Nyársapát a társadalom, a gazdaság és a környezet fejlesztése terén el kíván érni.

MOTTÓ: A MODERN ÉS FEJLŐDŐ NYÁRSAPÁT

A mottó kifejezi a település közösségének azon szándékát, mely szerint a település adottságainak felhasználásával kívánják a jövő kihívásait hatékonyabban kezelő, alacsony környezeti terhelésű települési környezetet megvalósítani. Fejlesztéseit a fenntartható fejlődés figyelembevételével, ütemezett módon hajtja végre. Kiemelt szempontként kezeli a munkaerő helyben történő foglalkoztatását. A mottó utal a település társadalmának sokszínűségére, a fejlődési lehetőségek széles lehetőségére, mely szerint a helyi társadalom összetartása és erős identitástudata kell, hogy meghatározza az aktív közösségi életet, amelyben fontos szerepe van a helyi és beköltözött lakosság harmonikus együttélésének. Mindez a népességmegtartás növelését, a helyi értékek megőrzését, a magas színvonalú és sokrétű humán közszolgáltatások kiépülését, a rendezett épített környezet kialakítását és megővését, valamint a változatos sport és kulturális élet megteremtését teszi szükségessé. Lakossága számára biztosítja az egészséges, élhető és zöld környezetet, valamint megőrzi a természeti értékeket a jövő generációi számára. A globális környezeti kihívásoknak való megfelelést a település fejlesztése olyan fenntartható, energiahatékony módon valósítja meg, amely a természeti erőforrások lehető legkisebb felhasználásával vihető véghez.

TÁRSADALMI JÖVŐKÉP

- A település népessége stabil, népességmegtartó ereje növekszik.
- A megfelelő szakképzettséggel rendelkező lakosság helyben talál munkát.
- Az elöregedés mérséklődik a fiatal családok beköltözésével; a vidéki életforma felértékelődik.
- A társadalmi kohézió erősödik, a beilleszkedő fiatalok helyben megtalálják a szabadidő-eltöltés lehetőségeit.
- Számos ifjúsági és gyermekprogram elérhető, melyhez rendelkezésre állnak sportterületek, játszótérek, szabadidőparkok.
- A tanyavilágban és a belterületen élő lakosság közötti kapcsolatok felélénkülnek.

GAZDASÁGI JÖVŐKÉP

- A mező- és erdőgazdaságban foglalkoztatottak továbbra is perspektívát látnak az ágazatban, nem hagynak fel a tevékenységgel. Az ágazatok hatékonyan reagálnak a klímaváltozás kihívásaira.

- Az infrastrukturális feltételek javításával több vállalkozás megtelepedik a településen, melyek munkahelyeket is teremtenek.
- A gazdasági életben felértékelődik a turizmus, a turisztikai kínálat bővül és egyre több szektort érint (táboroztatás, szállásadás, programok, tematikus utak, aktív turizmus). A turizmus ágazati fejlesztéseket alapoz meg.
- A település fejlesztése az önkormányzat érdekei és céljai alapján, átgondoltan és rendszerelvűen történik, a környező településekkel együttműködésben, a beruházóknak és az aktuális pályázati lehetőségeknek megfelelően.

KÖRNYEZETI ÉS TELEPÜLÉSSZERKEZETI JÖVŐKÉP

- A település szerkezete és területfelhasználási rendszere biztosítja a kompakt és fenntartható településfejlődést, a külső források befogadását és egyben reagál a klímaváltozás kihívásaira.
- A közlekedési és a tömegközlekedési és az egyéb infrastruktúra (fő-, - és helyi hálózatok) új elemei a település érdekeivel összhangban valósulnak meg.
- A közműellátottság és a hasznos zöldfelületi ellátottság javul, a ma még hiányos infrastruktúrájú tanyás területeken is.
- Az utak és közterületek minősége javul. A parkok és zöldfelületek bővülnek, szépülnek. Korszerű pihenő-, játszó- és sportterületek működnek.
- Nő a megújuló energiaforrások felhasználásának aránya; az intézmények energiahatékonyasága javul.
- A lakóterületek rendezettek (útburkolatok, közművek, vízlevezetés).
- A környezettudatos nevelés következtében javul a környezet védelme.

I.2 A településfejlesztési elvek rögzítése

A település jövőképeinek eléréséhez vezető hosszú és középtávú célok és tervezett beavatkozások, valamint a településrendezési eszközöket érintő változtatások megvalósítása az alábbi általános – horizontálisan érvényesülő – fejlesztési irányelvek figyelembe vételével történik. Ezek a célok önmagukban nem értelmezhetőek, azonban olyan alapelveket rögzítenek, amelyek áthatják a célhierarchia összes elemét. Sőt a településtervezést követően ezek az alapelvek a végrehajtás során is alkalmazandóak.

A település fejlődésének célja a lakosság életminőségének javítása. A fejlesztéseknek a település jövőjének érdekében a **fenntarthatóság** jegyében kell megvalósulniuk, figyelemmel kell lenni a természetes erőforrások folyamatos elérhetőségére és a tartós környezeti károktól való általános védelemre. A fenntartható fejlődés három pillére a környezeti-, társadalmi-kulturális- és gazdasági fejlődés, de ezek nem választhatók egyértelműen szét. A településfejlesztés feladata, hogy a **környezettudatos** szemléletet érvényesítve hozzájáruljon az elkerülhetetlen kedvezőtlen környezeti hatások mérsékléséhez, a megváltozó körülményekhez (pl. éghajlatváltozás) való alkalmazkodáshoz. Az önkormányzatnak segítenie kell minden olyan program megvalósulását, mely a lakosok szemléletformálását segíti, amely a hulladékok keletkezésének csökkentését, a feleslegessé vált anyagok újra-hasznosítását, a szelektív hulladékgyűjtését támogatja. Nyársapát fejlesztéseinek tervezésekor és megvalósítása során előtérbe kell helyezni azokat a projekteket, melyek a **társadalmi fenntarthatóságot** biztosítják. A közösség legfontosabb feladata a településen felnövő és ott élő fiatalok helyben tartása, a kvalifikált munkaerő településen tartása és településre vonzása, a településre beköltözők minél hatékonyabb integrálása, a közösségi életbe történő bevonása. Fontos feladat a helyi **értékek megőrzése**, a közösségi élet erősítése, ápolása. A fenntartható településfejlesztés során törekedni kell a **kompakt** településszerkezet kialakítására és a változatos területhasználatra. Ennek érdekében a nem megfelelően hasznosított településrészek, létesítmények funkcióváltását kell ösztönözni és előnyben kell részesíteni a zöldmezős beruházásokkal szemben.

A **gazdasági fenntarthatóság** érdekében több lábon álló helyi gazdaság megvalósítása, a helyi kis és középvállalkozások támogatása, új vállalkozások letelepítése szükséges.

A tervezési munkák és a beruházások megvalósítása során valódi **partnerséget** és hatékony **együttműködést** szükséges kialakítani az önkormányzati vezetés, a gazdasági szereplők és a lakosság között, mely biztosítja az információáramlást, továbbá párbeszédet és konszenzust is jelent. A szoros együttműködés során egyértelműen körvonalazódnak azok az igények és feladatok, melyeket a vezetés saját hatáskörében meg tud oldani támogatva a helyi szereplők elképzeléseit, ezzel egyidejűleg a gazdasági szféra településfejlesztésben való szerepvállalása is megerősíthető. A népességmegtartás fontos eleme a **minőségi**, élhető környezet kialakítása. A fejlesztések tervezésekor és megvalósítása esetén is törekedni kell az igényes, fenntartható megoldások használatára. A lakossággal történő folyamatos párbeszéd során, lehetőség nyílik lakosság érzékenyítésére a település arculatának megfelelő környezet kialakításával kapcsolatban.

II. CÉLOK

JÖVŐKÉP MODERN ÉS FEJLŐDŐ NYÁRSAPÁT

Átfogó célok	Á1: A településen élők identitástudatának erősítése, a település népességmegtartó erejének javítása	Á2: Vonzó gazdasági környezet feltételeinek megteremtése, a helyi adottságok és tudás kiaknázása	Á3: Életkörülmények javítása az épített és természeti értékek megőrzése mellett
Részcélok	R1: A lakónépesség megtartása, a helyi lakosság aktivitásának ösztönzése a település életében való részvétellel		
	R2: A magasan kvalifikált munkaerő megtartása, településre vonzása		
	R3: A településen élő eltérő kultúrájú népesség bevonása a település életébe, a szegregációval veszélyeztetett területek oldása		
	R4: Tudatos, a gazdasági fejlődést biztosító, és a klímaváltozás hatásaira reagálni tudó településfejlesztési tevékenység folytatása, hatékony kommunikáció		
	R5: A helyben foglalkoztatott munkaerő arányának növelése		
	R6: A vállalkozók fejlesztéseinek támogatása, meglévő adottságok kihasználása		
	R7: A turisztikai kínálat fejlesztése		
	R8: Az egészségügyi és humán-közfelügyeleti szolgáltatások fejlesztése és a szolgáltatások bővítése		
	R9: Szabadidős és sport programkínálat és aktív életmód infrastrukturális ellátottságának bővítése		
	R10: A potenciális fejlesztési – és a tanyás területek elérhetőségének, infrastrukturális ellátottságának javítása		
	R11: A természeti értékek megőrzése, zöldfelületek megújítása, környezeti szempontokat figyelembe vevő fejlesztési tevékenységek		
	R12: Az erőforrások takarékosabb felhasználása, az állampolgárok bevonásán keresztül az életminőség javítása		

II.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Á1: A településen élők identitástudatának erősítése, a település népességmegtartó erejének javítása

Á2: Vonzó gazdasági környezet feltételeinek megteremtése, a helyi adottságok és tudás kiaknázása

Á3: Életkörülmények javítása az épített és természeti értékek megőrzése mellett

II.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A 3 átfogó cél megvalósulását 12 db rész cél segíti. A rész célok döntő többsége tematikus (társadalmi, gazdasági, környezeti) cél, kisebbik részük a település egy konkrét területi egységére fókuszál. A rész célok megvalósítása nem csak egy-egy átfogó cél elérését segítik, hanem ezek együttesen biztosítják a hosszú távú célok és a jövőkép eléréséhez.

R1: A lakónépesség megtartása, a helyi lakosság aktivitásának ösztönzése a település életében való részvételre

A magyarországi kis települések általános problémája a népesség megtartó erejének csökkenése. Nyársapát lakónépessége az elmúlt 30 évben közel 300 fővel emelkedett ugyan, de 2016-tól évről évre csökkenést mutat. A település egyik legnagyobb kihívása, hogy a népesség csökkenése, a fiatalok elvándorlása ne folytatódjon. A népesség megtartásának és további vonzásának érdekében a fiatal képzett munkavállalók letelepedésének, illetve kiemelten a helyben születettek megtartásának támogatása az egyik legfontosabb feladat.

A fenntartható társadalom egyik alappillére az aktív helyi társadalom. A település népesség és turisztikai vonzó képessége jelentős mértékben függ a helyi szereplők kezdeményezéseitől, a település átgondolt ütemezett fejlesztéseinek támogatottságától. Ezért fontos célja a településnek a helyi identitástudat, a fiatalság közösségi kötődéseinek megerősítése. Ennek egyik eszköze a működő közösségek és a bőséges programkínálat támogatása, rendezvények szervezése, a kiszolgáló intézmények fejlesztése. A település sikeres működéséhez, a kötődés megerősítéséhez nagyban hozzá tud járulni a felnövekvő nemzedék fokozatos bevonása a helyi közéletbe.

Beavatkozások

- A kulturális élet, ifjúsági és családi rendezvények programjainak bővítése;
- Civil kezdeményezések támogatása;
- A fiatal korosztályok tudatos bevonása a helyi ügyekbe és közösségi életbe az Ifjúsági Önkormányzat segítségével.

R2: A magasan kvalifikált munkaerő megtartása, településre vonzása

A magasan kvalifikált munkaerő helyben tartása, illetve a településre vonzása a település kiemelten kezelendő feladata. A cél elérése érdekében fejleszteni szükséges a települési szolgáltatásokat, biztosítani kell a minőségi lakókörnyezet és a korszerű kommunikáció elérhetőségét. Jelenleg a településen korlátozott a helyi munkahelyek száma, ezekből is alacsony számú a magas presztízsű munkahely. Másrésztől nincs olyan lakhatási segítség az önkormányzat részéről, mely ösztönzőleg hatna az ide költözők számára.

A helyben tartás és vonzás elérése érdekében érdemes előkészíteni egy olyan programot, melynek során az önkormányzat segítségével a fiatal tehetséges, a település életében aktívan résztvevő, helyben dolgozó fiatalok kedvezményesen tudják a lakhatásukat megoldani az önkormányzat által biztosított bérlakás segítségével. Ennek érdekében javasolt az úgynevezett fecskeprogram kidolgozása és bevezetése. Ennek a programnak a segítségével olyan fiatalok helyben tartása és a településre vonzása oldható meg, akik magasan képzettek és a település közösségi életében is aktívan részt vennének, de lakhatási problémák miatt más településre költöznének.

A település „helyzetbe hozásához” jó lehetőség lehet a településről már elköltözött tehetséges fiatalok megkeresése és megszólítása, velük rendszeres találkozók szervezése, kapcsolati hálózati rendszer kiépítése.

Beavatkozások

- A településről elvándorolt fiatalság kapcsolatának erősítése a településsel;
- Fiatalok letelepedésének segítése (fecskeház program kidolgozása).

R3: A településen élő eltérő kultúrájú népesség bevonása a település életébe, a szegregációval veszélyeztetett területek oldása

A településen a KSH adatszolgáltatása szerint ugyan nincsenek szegregátumok, de a társadalmi egyenlőtlenségek, és a kulturális különbségek jelen vannak. Fontos cél, hogy a településre beköltözők integrálódjanak, és a település hagyományait értékrendszerét megismerjék és elfogadják. Ebben jelentős segítséget nyújt a működő óvodai és iskolai rendszer, de teret kell biztosítani arra is, hogy a beköltözők a kultúrájukat megélhessék és megmutathassák, érdekeiket képviselhessék. Jó lehetőség erre az iskolai óvodai és település rendezvényein való fellépési lehetőség biztosítása.

Fontos feladat a hátrányos helyzetű fiatal tehetséges gyerekek segítése. Önkormányzati ösztöndíj-ösztönző rendszer kidolgozásával a tehetséges fiatalok támogatása lehetővé válik, ezzel párhuzamosan a helyi kötődés erősítése is megtörténik.

Beavatkozások

- Közösségi programokon lehetőség biztosítása a bemutatkozásra;
- Érdekképviselet biztosítása;
- Önkormányzati ösztöndíj- ösztönző rendszer kidolgozása.

R4: Tudatos, a gazdasági fejlődést biztosító, és a klímaváltozás hatásaira reagálni tudó településfejlesztési tevékenység folytatása, hatékony kommunikáció

A település épített és természeti öröksége olyan erőforrás, mellyel jól kell bánni. A helyi természeti, társadalmi, gazdasági, kulturális értékek megőrzése és megóvása mindenki számára közös érdek,

a tudatos terület és tájhasználat, és az arra való nevelés a közösségfejlesztés meghatározó eleme kell legyen.

A természeti értékek fokozott védelme mellett, elsődlegesen az alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek fejlesztését kell megkezdeni, de szem előtt kell tartani a település gazdasági stabilitásának fontosságát, esetleges zöldberuházások szükségességét. Az infrastruktúra fejlesztéseknél területileg is átgondolt, a település érdekeit maradéktalanul szem előtt tartó ütemezett fejlesztést kell végrehajtani.

A területfelhasználás és a távlati településszerkezetnek biztosítania kell tudnia a kompakt és fenntartható településfejlődést.

A település „helyzetbe hozása”, a vállalkozások sikeres letelepítése, a kvalifikált munkaerő helyben tartása és vonzása érdekében elengedhetetlen a hatékony kommunikáció és modern településmarketing. Cél a település megismertetése, vonzóvá tétele, a befektetések célpontjaként való bemutatása.

Beavatkozások

- Település integrált településfejlesztési stratégiájának, településmarketing tervének megalkotása;
- Település rendezési eszközeinek felülvizsgálata.
- A településrendezési eszközökben meg kell alapozni, hogy
 - a település szerkezete és területfelhasználási rendszere biztosítani tudja a kompakt és fenntartható településfejlődést, a külső források befogadását (pl.: új településközpont alakul, a település területi fejlődése biztosított; a pályázatok eredményesek, a források felhasználása hatékony);
 - a településfejlesztés, ezen belül kiemelten a mező- és erdőgazdálkodás hatékonyan tudjon reagálni a klímaváltozás hatásaira (pl. a klímaváltozást jól viselő művelési ág váltások);
 - a közlekedési és a tömegközlekedési és az egyéb infrastruktúra (fő, - és helyi hálózatok) új elemei a település érdekeivel összhangban valósuljanak meg (pl. a település érdekeivel összhangban vezetett fő közlekedési és közműhálózatok /tervezett 500 kV-os hálózat/, tömegközlekedési ellátottság /újra működő/ vasútállomás
 - javuljon a közműellátottság és a zöldfelületi ellátottság, az utak és közterületek minősége;
 - bővüljenek a parkok és zöldfelületek;
 - működjenek korszerű pihenő-, játszó- és sportterületek;
 - nőjön a megújuló energiaforrások felhasználásának aránya;
 - javuljon az intézmények energiahatékonysága.

R5 A helyben foglalkoztatott munkaerő arányának növelése

A Nyársapáton lakók mezőgazdasági termelésben egyre kisebb számban vesznek részt, a lakosság jelentős része távolabbi településekre ingázik munkavégzés céljából. A képzett munkaerő akár helyben is lekötődhetne, ha megfelelő számú munkahely állna rendelkezésre. Ezt felismerve - a kis- és középvállalkozások segítettő - az Önkormányzat sikeresen pályázott európai uniós pályázati forrásra és a település déli részén létrehozott egy úgynevezett Mini vállalkozási zónát. Ez az

önkormányzati tulajdonú, közel két hektáros terület helyben biztosítani tudja a kisebb betelepülő vállalkozások számára szükséges infrastruktúrát. Cél ennek a területnek minél jobb kihasználása, melynek érdekében meg kell indítani a terület marketing tevékenységét.

Új befektetők településre vonzása érdekében fontos feladat a lehetséges célcsoportok felkutatása, a helyi lehetőségek bemutatása és a kapcsolatok építése, gondozása. A jelenleg helyben foglalkoztatottak megtartása és számuk növelése érdekében elengedhetetlen a helyi vállalkozók fejlesztési igényeinek ismerete, a velük történő folyamatos kommunikáció, a fejlesztési szándékokhoz szükséges rendezési eszközök felülvizsgálata.

Beavatkozások

- Településmarketing tervének megalkotása;
- Település rendezési eszközeinek felülvizsgálata.

R6 A vállalkozók fejlesztéseinek támogatása, meglévő adottságok kihasználása

A helyi gazdaságfejlesztése elsősorban az adottságok megfelelő kihasználásán, minőségi termékek előállításán alapul. Fő cél a helyben megtermelt hagyományos termékeken alapuló minél komplexebb helyi gazdaság kiépítése. A termelés és értékesítés mellett a feldolgozás - az egyedi kereskedelemben bocsátható termék előállítása - új lendületet adhat a helyi gazdaságnak. Nyársapáton a gyümölcsstermesztésnek hagyománya van, de az alapanyag termelésén túl el kell mozdulni a magas hozzáadott értéket képviselő irányokba (pl. lé üzem, szörp, lekvár készítés). Ezzel továbbra is megvalósul a település környéki földek hasznosítása, a helyi munkahelyek számának növekedése mellett a KKV-k helyzetbe hozása, ezzel egyidejűleg a kvalifikált munkahelyek számának növekedése. A helyi termékek helyben előállítása esetén az indokolatlan kereskedelmi lépcsők kiiktatásával versenyképes termékek állíthatók elő.

A helyi gazdaság fenntartásának és fejlesztésének fontos feltétele a jelenlegi tudás fenntartása, a gazdakör megerősítése, a gazdálkodói életmód megismertetése a fiatalok körében. Ennek érdekében fontos, hogy az óvodai és iskolai nevelésben is megjelenjen valamilyen formában (tematikus hét, ovikert program, stb.) a helyi gazdálkodói életmód népszerűsítése.

A klímaváltozással járó termelési nehézségek megelőzése érdekében, fel kell készülni a szélsőséges időjáráshoz jobban alkalmazkodó mezőgazdasági kultúra adaptálására, új, nagyobb hozzáadott értékkel bíró irányok kipróbálására (gyógynövénytermesztés, biogazdaság stb.).

Beavatkozások

- Település integrált településfejlesztési stratégiájának, településmarketing tervének megalkotása;
- Település településrendezési eszközeinek felülvizsgálata;
- Fiatal gazdálkodók aktivitásának növelése, gazdakör megerősítése;
- Meglévő óvodai iskolai programokhoz csatlakozás (pl. ovikert program), vagy saját program kidolgozása a mezőgazdasági termelés, helyi gazdaság fenntartása érdekében.

R7 A turisztikai kínálat fejlesztése

A turisztikai befektetések és attrakciók együttesen hozzájárulnak a gazdasági teljesítmény növekedéséhez.

Az önkormányzat koordinálásával és a megfelelő turisztikai kínálat kialakításával a településen élők életszínvonala is növekedhet, és a multiplikátor hatás miatt további jövedelmező vállalkozások megtelepedése is lehetséges. A helyi adottságokból és meglévő, jól működő elemekből Nyársapát turisztikai jelentősége felértékelődhet a térségben. A jól pozicionált és a piaci réseket kihasználó turisztikai fejlesztések megtalálása érdekében érdemes a szomszédos településekkel együttműködésben kialakítani a kínálatot.

Nyársapát adottságai megfelelő alapot biztosítanak a helyi és a környező települések gyerekeinek nyári táboroztatásának megoldására. A program kidolgozása elindult, a műszaki feltételek megteremtése részben megoldottnak tekinthető.

Beavatkozások

- Nyári napközis gyerektáboroztatás kidolgozása, humáninfrastruktúra biztosítása;
- Motocross pálya fejlesztése;
- Gasztrokulturális találkozók fenntartása, fejlesztése;
- Vadászturizmus fejlesztése;
- Lovasturizmus fejlesztése;
- Kerékpáros turizmus kiszolgáló infrastruktúrájának fejlesztése;
- Horgászto – horgászturizmus fejlesztése.

R8 Az egészségügyi és humán-közszolgáltatások minőségi fejlesztése és a szolgáltatások bővítése

A településen élők életminőségét alapvetően meghatározza az oktatás az egészségügy, a kultúra elérhetősége és minősége. Ezekben a területeken az Önkormányzat lehetőségei korlátozottak ugyan, mégis fel kell készülni az országosan is jelentkező népesedési folyamatok kezelésére (pl. elöregedés folyamata).

Az egészségügy, oktatás alapellátás infrastrukturális és humán erőforrás korszerűsítésére, minőségi javítására az ellátórendszer bővítésére fokozottabb igény jelentkezhet a jövőben. A település adottságai, a természeti környezet szépsége alkalmas lehet egy idősek otthona kialakítására, mely első körben a helyi igényeknek felel meg, majd később a területi ellátásra is bővíthet. Az idősek otthona kialakításával párhuzamosan szükségessé válhat a kapcsolódó ellátórendszerek (egészségügyi, valamint szociális ágazatok) megerősítése, de ezzel egyidejűleg az életminőség javításával kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtó kis és középvállalkozások fejlődése is megindulhat.

Beavatkozások

- Ellátórendszer megerősítése;
- Alkonyipar fejlesztési lehetőségeinek megalapozása (rendezési eszközök módosítása), alkalmas műszaki infrastruktúra feltérképezése.

R9 Szabadidős és sport programkínálat és aktív életmód infrastrukturális ellátottságának bővítése

A településen kiemelt feladatként kell kezelni a mozgásra nevelést, az egészséges életmódot, hangsúlyt kell fektetni a prevenció, az egészségmegőrzés fontosságára. Ezeket a feladatokat az oktatási és a sport intézményekkel, szervezetekkel közösen, programszerűen kell elvégezni. Meg kell teremteni a tömegsport infrastrukturális feltételeit, a kisgyermek és a felnőttek mozgási lehetőségét (játsszótérrel, szabadidőparkkal, felnőtt játszótérrel) és folyamatosan biztosítani kell az egészségmegőrző és megelőző szűrőprogramok látogatásának lehetőségét. Közösségi napokon a

sportolási lehetőségek bemutatásával, szemléletformáló programok szervezésével érdemes terelni a lakosságot az egészséges, aktív életmód felé.

Beavatkozások

- Szemléletformáló programok kidolgozása;
- Szűrő programok szervezése;
- Kampányok, tömegsport napok szervezése;
- Tömegsport infrastrukturális feltételeinek megteremtése;
- Ellátórendszer megerősítése.

R10 A potenciális fejlesztési – és tanyás területek elérhetőségének, infrastrukturális ellátottságának javítása

Nyársapát olyan tanyás térség, mely a mai napig a klasszikus tanyás világ jegyeit viseli. A lakosság jelentős része a tanyavilágban él, sokszor az alapvető infrastruktúra megléte nélkül. A szennyvízelvezetés közüzemű közműszolgáltatásának rendelkezésre állása nem csak a lakosság igényesebb közmű infrastruktúra ellátása érdekében fontos, hanem egyben hozzájárul a település környezeti állapotának a javításához, a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség védelméhez. A település a felszín alatti vizek szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekvő települések közé tartozik.

A helyi vízellátását biztosító sérülékeny nyársapáti vízbázis kijelölt hidrogeológiai védőterülettel rendelkezik, védelme kiemelt feladata a településnek.

A település egyik elsődleges célja a tanyavilág közműellátásának javítása, valamint a burkolatlan külterületi (tanyasi) és részben hiányzó belterületi úthálózat fejlesztése, kerékpáros hálózat kiépítése.

A település fejlődésének, új vállalkozások letelepedésének egyik feltétele az elérhetőség javítása (441-es út), a hiányzó keresztirányú főúthálózati kapcsolatok az ország nyugati területei (Paks/Dunaújváros, Balaton, Győr) felé, valamint hiányzó útkapcsolat Törtel felé történő kiépítése.

Beavatkozások

- A tanyavilág közműellátásának javítása;
- Mezőgazdasági, külterületi utak fenntartása és karbantartása;
- A felszín alatti és felszíni vizek, és a saját helyi vízbázis védelme a szennyvizek biztonságos kezelésével;
- Országos szintű közúthálózati fejlesztések (M4 továbbépítés, M8), az ország nyugati felének könnyebb elérhetősége;
- Belső úthálózat, kerékpáros hálózat kiépítése, csatlakozás az országos/térségi kerékpárutakhoz (Nagykőrösnél, Ceglédnél);
- A helyi közlekedés számára a vasúti közlekedés használhatóságának javítása, helyi vasúti létesítmények korszerűsítése.

R11 A természeti értékek megőrzése, zöldfelületek megújítása, környezeti szempontokat figyelembe vevő fejlesztési tevékenységek

Nyársapát település külterületeire jellemző a mozaikos tájhasználat: az erdő- és mezőgazdasági ültetvények váltakozása, a tanyák és kiskertes területek sokasága összességében értékes tájkaraktert eredményez, amelyre a fejlesztési elképzelések megvalósításakor tekintettel kell lenni. A község

belterületén a rekreációs teret biztosító közparkok, játszóterek területnagyságát és a korlátozottan közhasználatú intézménykerteket is figyelembe véve, a zöldterületi ellátottság elégségesnek mondható, a közösségi területek felszereltsége, gondozottsága is sokat fejlődött az elmúlt években. A rekreációs zöldfelületek folyamatos fenntartást és a lakosság igényeit figyelembe vevő fejlesztést igényelnek. Szembeötlő a közterületi fásítások, utcai fasorok hiánya, továbbá problémás a meglévő fa- és cserjeállomány tekintetében a heterogenitás, a tájidegen fajták nagy arányú alkalmazása. Az invazív növényegyedek terjedése kül- és belterületen egyaránt megfigyelhető, igen kedvezőtlen folyamat. A globális klímaváltozással összefüggésben Nyársapát térségében is számolni kell az átlaghőmérséklet emelkedésével, valamint a szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedésével. Nyársapát szinte egész területére jellemző a mélyfekvésű, magas talajvízállású adottság, a belvízveszélyes területek, és emellett az ország aszályos térségei közé tartozik.

Nyársapát célja a klímaváltozás kedvezőtlen tájalakító hatásainak mérséklése, a természetközeli területek degradációjának csökkentése intézkedéseket igényel, pl. az invazív növény és állatfajok további térnyerésének visszaszorításával. A helyi klíma javítása és a változatosabb ökológiai viszonyok megteremtésének egyik fontos eszköze a közterületeken fasorok, biodiverz zöldfelületek telepítése, valamint a külterületi zöldsávok, zöldfolyosók folyamatossá tétele. Ennek érdekében javasolt a bel- és külterületi utak mentén fasorok telepítése, faültetési hagyomány bevezetése. A környezetvédelmi beavatkozások sikeressége nagyban múlik a lakosság elköteleződésén, ezért a lakosság környezettudatosságának növelése folyamatos munkát igényel.

Beavatkozások

- Közterületeken fasorok telepítése, zöldfelületek fejlesztése;
- Lakossági szemléletformáló programok, akciók szervezése (pl. faültetés);
- Példamutatás a fejlesztések környezeti szempontú megvalósításával;
- Invazív növényállomány visszaszorítása;
- Külterületi és belterületi utak mentén fasorok telepítése,
- Gyermekek születésére, vagy a ballagó osztályok emlékére faültetési hagyomány bevezetése.

R12 Az erőforrások takarékosabb felhasználása, az állampolgárok bevonásán keresztül az életminőség javítása

A klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás és az általános felmelegedés előfordulása mellett kell fenntartani az élhető települési környezetet, és a közművek ellátásbiztonságát.

Változnak a csapadék viszonyok, rövid idő alatt nagy intenzitású záporok veszélyeztetik az épített és természeti környezetet. A belvizes és aszályos időszakok bizonytalanná teszik a mezőgazdasági termelést, ezért kulcsfontosságú az alkalmazandó művelés, és vízgazdálkodás megteremtése.

A nyílt árkok, az élővizek medrének karbantartása hiányos, illetve a vízelvezetés útjának hidraulikai rendezetlensége is akadály a nagy záporok zavarmentes levezetésének. A megfelelő vízelvezetés kialakításának hiánya az épített környezetben elöntés veszélyeztetést, komoly eróziót okoz a beépített és a be nem épített területeken.

A vízfolyások, élővizek vízszállító képessége korlátozott, ezért a túlterhelésük elkerülésére érdekében a meder revitalizációs (eredeti vagy ahhoz közeli állapot visszaállítása) igényével számolni kell, továbbá fejleszteni kell a vízelvezetés hálózati rendszerét, és növelni kell a víz visszatartás lehetőségét tározók, pufferterületek kialakításával. Az egyes építési telkeken belüli víz visszatartás megoldási igényével is foglalkozni kell.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kezelése jelentős energiaellátási fejlesztést fog igényelni.

A klímaváltozás kompenzálásához szükséges energiaellátással szembeni többlet igények a fenntartási költségeket növelnék. Ezért megoldást kell keresni - a komfortszint csökkentése nélkül - az energiaellátás költségterheinek a mérséklésére, amely a fejlődés fenntarthatóságát segítené elő.

A fenntarthatóság javítható optimálisabb energiahordozó szerkezet kialakításával, a hagyományos (fosszilis) energiahordozók mellé a megújuló energiahordozók nagyobb részarányú bevonásával.

Az energiahatékonysággal összefüggésben a folyékony (olaj) és szilárd energiahordozót (szén, fa stb.) használó lakossági tüzelés is visszaszorítandó, amely nagyban felel a téli rossz levegőminőségért.

Beavatkozások

- A település átfogó felszíni vízrendezése;
- Megújuló energiahordozók, napenergia nagyobb arányú hasznosítása;
- Lakossági szemléletformáló programok tartása.

2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A célrendszer hierarchia alulról fölfelé építkezik. Egy-egy rész cél, vagy átfogó cél önmagában való teljesülése nem lenne elégséges a kívánt jövőkép eléréshez. Ezek együttes teljesülése kumulált hatásként eredményezheti a kitűzött jövőkép megvalósulását.

A jövőkép, az átfogó célok és részcélok megalkotása - a részletes megalapozó vizsgálatra épülve - a település meghatározó gazdasági, társadalmi, kulturális, civil élet véleményformálóinak véleménye ismeretében kerültek meghatározásra.

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A településen élők identitástudatának erősítése, a település népességmegtartó erejének javítása	Á2: Vonzó gazdasági környezet feltételeinek megteremtése, a helyi adottságok és tudás kiaknázása	Á3: Életkörülmények javítása az épített és természeti értékek megőrzése mellett
RÉSZCÉLOK (R1-R12)	R1: A lakónépesség megtartása, a helyi lakosság aktivitásának ösztönzése a település életében való részvételre	+++	+++	+++
	R2: A magasan kvalifikált munkaerő megtartása, településre vonzása	+++	+++	+++
	R3: A településen élő eltérő kultúrájú népesség bevonása a település életébe, a szegregációval veszélyeztetett területek oldása	+++	++	+++
	R4: Tudatos, , a gazdasági fejlődést biztosító, és a klímaváltozás hatásaira reagálni tudó településfejlesztési tevékenység folytatása, hatékony kommunikáció	+++	+++	+++
	R5: A helyben foglalkoztatott munkaerő arányának növelése	+++	+++	+++
	R6: A vállalkozók fejlesztéseinek támogatása, meglévő adottságok kihasználása	+++	+++	+++
	R7: A turisztikai kínálat fejlesztése	++	+++	+++
	R8: Az egészségügyi és humán-közszolgáltatások fejlesztése és szolgáltatások bővítése	+++	++	+++
	R9: Szabadidős és sport programkínálat és aktív életmód infrastrukturális ellátottságának bővítése	+++	++	+++
	R10: A potenciális fejlesztési – és tanyás -területek elérhetőségének, infrastrukturális ellátottságának javítása	+++	+++	+++
	R11: A természeti értékek megőrzése, zöldfelületek megújítása, környezeti szempontokat figyelembe vevő fejlesztési tevékenységek	+++	++	+++
	R12: Az erőforrások takarékosabb felhasználása, az állampolgárok bevonásán keresztül az életminőség javítása	+++	++	+++

+ gyenge szinergia

++ közepes szinergia

+++ erős szinergia

A településfejlesztési koncepcióban rögzített céloknak a magasabb szintű tervekhez is igazodni kell.

A következőkben a koncepció céljainak az országos és megyei fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra.

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A településen élők identitástudatának erősítése, a település népességmegtartó erejének javítása	Á2: Vonzó gazdasági környezet feltételeinek megteremtése, a helyi adottságok és tudás kiaknázása	Á3: Életkörülmények javítása az épített és természeti értékek megőrzése mellett
ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLTFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ SPECIFIKUS CÉLJAI	versenyképes, innovatív, hálózati gazdaság	X	X	X
	életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	XX	XXX	XX
	gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	XX	X	XX
	kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	X	X	X
	értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció	XX	X	XX
	jó állam: szolgáltató állam és biztonság	X	X	X
	stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	X	XXX	XXX
	az ország makroregionális szerepének erősítése	X	X	X
	többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	X	X	X
	vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése	XXX	XXX	XX
	kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	X	X	X
	területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	XX	XXX	XX
	összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	X	X	X

xxx – A nyársapáti koncepció célja nagymértékben hozzájárul az OFTK céljainak eléréséhez

xx – A nyársapáti koncepció célja közepes mértékben hozzájárul az OFTK céljainak eléréséhez

x – A nyársapáti koncepció célja kismértékben/közvetetten járul hozzá az OFTK céljainak eléréséhez

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A településen élők identitástudatának erősítése, a település népességmegtartó erejének javítása	Á2: Vonzó gazdasági környezet feltételeinek megteremtése, a helyi adottságok és tudás kiaknázása	Á3: Életkörülmények javítása az épített és természeti értékek megőrzése mellett
PEST MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ STRATÉGIAI CÉLJAI	szociális és közbiztonság megerősítése, közösségek megújítása, családi értékek előtérbe állítása	xxx	xx	xx
	társadalmi szereplőkkel való együttműködés intézményesítése, a belső kapcsolati háló fejlesztése	xx	x	x
	egészséges társadalom, egészséges életmód	xx	xx	xx
	kreatív, tudásalapú társadalom, oktatás megújítása, kulturális értékek megőrzése, identitás erősítése	xxx	xx	xxx
	a gazdaság erősítése, technológia és tudásintenzív, foglalkoztatást erősítő ágazatok fejlesztése	x	xx	x
	gazdasági húzóterések teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése	x	x	x
	makroregionális logisztikai funkciók erősítése kiemelten az M0 mentén és a repülőtér térségében	x	x	x
	a fejlődésben elmaradott és a lemaradó térségek felzárkóztatása	xx	xxx	xx
	nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése	x	x	x
	a megye belső közlekedésének fejlesztése, kiemelten a térségközpontok és az elővárosi közlekedés	x	x	x
	policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megőrzése és fejlesztése	x	xx	xx
	energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem	x	xx	xxx

xxx – A nyársapáti koncepció célja nagymértékben hozzájárul az PMTK céljainak eléréséhez

xx – A nyársapáti koncepció célja közepes mértékben hozzájárul az PMTK céljainak eléréséhez

x – A nyársapáti koncepció célja kismértékben/közvetetten járul hozzá az PMTK céljainak eléréséhez

2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A településen egymástól elkülönülő településrészek nem kerültek lehatárolásra, így a meghatározott célok és részcélok a település egészére értelmezendők.

III. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

III.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A társadalmi, gazdasági és környezeti célokat a településfejlesztési koncepcióhoz és a rendezési eszközök felülvizsgálatához készített részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, amelyek széleskörűen tartalmazzák a statisztikai, önkormányzati és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételből származó kiinduló adatokat. Ezeken az adatokon alapuló helyzetelemzést a megalapozó vizsgálatban és jelen fejezetben is bemutatjuk, a kiinduló alapadatok részletesen a megalapozó vizsgálatban találhatóak.

1.1 Társadalom, humáninfrastruktúra

A község népességszáma az elmúlt évtizedekben változatosan alakult. 2011-es népszámlálás óta kezdetben folyamatosan csökkent a lakónépesség száma, 2015 után növekedés tapasztalható. A népesség korösszetétele a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján kedvezőnek mondható, a fiatal és az aktív korú népesség aránya magasabb a településen, mint a járásban, vagy az országban. Az időskorú népesség aránya alacsonyabb, mint az országos és a járási arány. Bár a korösszetétel kedvező, de az előregedés folyamata jelen van a községben.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az országos arányhoz képest alacsonyabb, így kedvezőbb képet mutat. A helyi lakosság 15%-a rendelkezik érettségivel, illetve a felsőfokú végzettségűek aránya 6,6%, ami alacsony az országos és a járásközpont átlagához képest.

Nyársapát a foglalkoztatottság, illetve a gazdasági aktivitás tekintetében nincs előnyös helyzetben. A lakónépesség iskolai végzettsége a foglalkoztatási mutatókra is hatással van. Az aktív korú – 15-64 év közötti – népesség több mint fele foglalkoztatott.

Nyársapát községnek nincs sem szegregátuma, sem szegregációval veszélyeztetett területe.

A település rendelkezik az alapellátáshoz szükséges (oktatás, egészségügy, sportolási lehetőség) intézményekkel. Az alapfokú oktatás helyben, közép- és szakiskolai oktatás Cegléden és Nagykőrösön biztosított. Nyársapát kizárólag alapfokú egészségügyi ellátással rendelkezik, a lakosok kórházi ellátásban legközelebb Kecskeméten részesülhetnek. A település lakói számára sportolási lehetőség helyben is biztosított.

Az esélyegyenlőség biztosítása mind állami, mind helyi önkormányzati szinten kiemelt feladat. Az Önkormányzat rendelkezik Esélyegyenlőségi programmal, melynek célja, hogy biztosítsa a polgárok esélyegyenlőségét minden területen. Az önkormányzat kitűzött célja, hogy a település lakói számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, és javítsa a mélyszegénységben élők helyzetét.

1.2 Gazdaság

A nyársapáti Önkormányzat a településfejlesztési célok megvalósítására érdekében saját forrásból és pályázati úton, valamint településrendezési szerződés keretében hajt végre fejlesztéseket. A fejlesztési célok között közterületeket érintő fejlesztések (járdaburkolat, belterületi utak), csapadékvíz-elvezetés létesítményeinek fejlesztése, energetikai (villamos energia ellátás) és

intézményi korszerűsítések is szerepelnek, köszönhetően annak, hogy a település rendszeresen sikeresen pályázik hazai és uniós támogatásokért.

A helyben foglalkoztatás és a helyi vállalkozások támogatásának egyik fontos eleme lehet Nyársapáton a kialakításra került mini vállalkozói zóna és inkubátorház, mely egy új vállalkozói negyed kialakításának lehetőségét, valamint vállalkozást elindító, fejlesztő mikro- és kisvállalkozások beruházásainak megvalósítását segíti elő.

A község lakosságának jelentős része él a külterületi tanyákon, a település fő gazdasági ágazata a mezőgazdaság, másodlagos az erdőgazdálkodás. Jellemző tevékenység a szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermesztés.

Nyársapáton a regisztrált gazdasági vállalkozások száma 2011-2014 között folyamatos növekedést mutat, követve ezzel az adott mutató országos, megyei alakulását.

1.3 Épített környezet

Nyársapát teljes közigazgatási területén három különböző arculati karakterű területet (falusias, mezőgazdasági és tanyás, erdős) különböztet meg a település arculati kézikönyve. Külterülete olyan tanyás térség, ahol mezőgazdasági és erdős területek mozaikosan váltják egymást.

A település belterületén az 1000 - 2000 m² területű telkek a jellemzőek. A zártkerti részeken a 2-10 ezer m² nagyságú telkek túlsúlya jellemző, de ezen belül is a 2-5 ezer m² területű telkek a leggyakoribbak. Az egész települést vizsgálva a 2-5 ezer m²-ig terjedő telekméretek jellemzőek, majd a nagyarányú külterületnek köszönhetően a 10-50 ezer m²-ig terjedő telkek.

A településen a telkek és az építmények magántulajdonban lévő túlsúlya a jellemző (72%). Az önkormányzati tulajdonú területek jellemzően a belterületen, míg a nagy kiterjedésű állami tulajdonú területek a település keleti és dél-nyugati részén találhatóak.

A belterület északi részén magasabb-, míg a déli részén alacsonyabb a beépítés mértéke. Két féle beépítési mód a jellemző, a szabadon álló és az oldalhatáron álló beépítés.

Településközponti részeinek meglévő és tervezett vegyes területein lévő épületeken kizárólag magastető alkalmazása jellemző. A település építészeti arculatát főként a 60-70-es években épült, sátozottós épületek határozzák meg. Az épületek jellemzően földszintesek, későbbi beépítésű területeken emeletesek.

A tanyasi területek sortanyás karakterű területén az épületek jellemzően földszintesek, későbbi építésűek és sátozottósok. A lakóépületek mellett jellemzően szabadonálló módon gazdasági épületek sorakoznak.

A településközpont területein a lakófunkció mellett megjelenik intézményi, kereskedelmi-szolgáltató funkció is.

Nyársapát közigazgatási területén 1 régészeti lelőhely és 1 műemlék található, amely egy 13. századi építésű templomrom. Helyi értékvédelem alá 4 darab védett elem tartozik.

Világörökségi helyszín, világörökségi helyszín védőövezete, világörökségi várományos helyszín, történelmi kert, temető és temetkezési emlékhely, kiemelt nemzeti emlékhely, nemzeti emlékhely, történelmi emlékhely a településen nem található.

1.4 Táj- és természeti adottságok, tájhasználat, védett tájlemek, természetvédelem

Nyársapát térségében a több évszázados intenzív mező- és erdőgazdálkodás jelentősen megváltoztatta a táj szerkezetét. Az egykori lápos-mocsaras területek lecsapolásával növekedett a művelésbe vonható területek nagysága, összefüggő szántóterületek, gyümölcs és zöldségültetvények jöttek létre - ugyanakkor a magas talajvízállás továbbra is nagy területen fennáll, a település belvizesedésre hajlamos. A mesterséges erdőültetvényeken a nyárfák és az idegenhonos akácfa vált fő állományalkotóvá.

A település külterületeit jellemző mozaikos tájhasználat: az erdő- és mezőgazdasági ültetvények váltakozása, a tanyák és kiskertes területek sokasága összességében értékes tájkaraktert eredményez.

Az ember tájalakító tevékenysége a természetes vegetációk pusztulásához, az élőhelyek visszaszorulásához vezetett, ami a természetvédelmi területek alacsony arányában is megmutatkozik. Nyársapáton országos jelentőségű védett természeti terület és a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott ex lege védett természeti terület, illetve védett természeti érték nem található. A települést a „Gerje mente” megnevezésű Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület érinti, amely egyúttal tájképvédelmi övezetként is nyilvántartott. Helyi védettségű természeti területként nyilvántartott a Nyársapáti Legelő mely nagy egyedszámú orchidea-állománnyal rendelkezik.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatai alapján a mocsári kosbor (*Anacamptis palustris* ssp. *palustris*) és a kiskécskű aszat (*Cirsium brachycephalum*) védett állományai is megtalálhatók a Nyársapáti Legelő térségében, de egyéb területeken is előfordulhatnak védett vagy fokozottan védett fajok.

Az országos ökológiai hálózat övezetei fenti, természetvédelmi oltalom alatt álló, valamint azokhoz kapcsolódó természetközeli területeket foglalják magukba, továbbá a Nyilas I.-csatornát kísérő jellemzően szintén gyepgazdálkodás alatt álló területek is az övezetbe tartoznak. Az ökológiai hálózat összesen kb. 660 hektárt fed le Nyársapát közigazgatási területén.

1.5 Zöldfelületi rendszer, zöldterületek

Nyársapát külterületének zöldfelületi rendszere jól strukturált. A külterületi ingatlanok nagy hányada (~56%) mezőgazdasági hasznosítás alatt áll, de az erdőterületek aránya is kedvező, 34%-os arányuk jelentősen meghaladja az országos átlagot. A mezőgazdasági területeket kedvező sűrűségben tagolják kisebb-nagyobb véderdősávok, fasorok, ugyanakkor egyes út- és vasútszakaszok, valamint a belvízelvezető csatornák mentén megszakadnak a táj- és környezetvédelmi célból fontos zöldfolyosók, zöldsávok. A külterületi telephelyek egy részénél szintén probléma a takarófásítás hiánya. A település területén nincs olyan jelentős beépített térség, vagy izolációs hatású infrastruktúra elem, amely a zöldfelületi kapcsolatokat számottevően korlátozná.

Nyársapát falusias beépítettségű lakótelkein az alacsony beépítettség mellett magas zöldfelületi borítottság jellemző. A község belterületén a rekreációs teret biztosító közparkok, játszótérek területnagyságát és a korlátozottan közhasználatú intézménykerteket is figyelembe véve a zöldterületi ellátottság elégségesnek mondható, a közösségi területek felszereltsége, gondozottsága is sokat fejlődött az elmúlt években. Szembeötlő ugyanakkor a közterületi fásítások, utcai fasorok hiánya, továbbá problémás a meglévő fa- és cserjeállomány tekintetében a heterogenitás, a

tájidegen fajták nagy arányú alkalmazása. Az invazív növényegyedek terjedése kül- és belterületen egyaránt megfigyelhető, igen kedvezőtlen folyamat.

1.6 Környezetvédelem

Nyársapát érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen fekszik, ezért jelentős környezeti konfliktus adódik az elégtelen csatornázottsági szintből, mivel a szennyvizek elégtelen kezelése veszélyezteti a talaj valamint a felszíni – és felszín alatti vizek minőségét. A probléma kezelésében nagy előrelépés volt a település biológiai szennyvíztisztítójának 2012-es üzembe helyezése, ugyanakkor a csatornahálózat még nem teljes körű (55%-a csatornázott, 68%-os rákötési arány). Kihívásként jelentkeznek a széttagolt, tanyás területeken a szennyvízkezelés gazdaságos megoldása. A település talajviszonyait jelentősen befolyásolja az intenzív mezőgazdasági művelés, amely szintén szennyező lehet, a vegyszerek és a szerves trágyák és műtrágyák nem körültekintő alkalmazása esetén.

A településen kis vízhozamú, viszont a magas talajvízszint miatt állandó vízfolyások haladnak át ÉNY-DK-i irányban. A belterületről északra a Nyilas I.-csatorna, majd a Gerje-patak és mellékvizei, délre a Körös-ér vízrendszeréhez tartozó Gógány-ér vezeti el a csapadékvizeket. A ritka árvizek nyár elején jelentkeznek, míg az év nagy részében alig van vizük. A kisvízfolyások vízminősége jellemzően II. osztályú.

Bár a település levegőminőségére rendszeres mérési adatok nem állnak rendelkezésre, a lakossági tüzelés szennyező anyagkibocsátása feltehetően jelentős – figyelembe véve a környezeti szempontból kedvezőbb földgázfelhasználás alacsony részarányát. Különösen problémás és környezetkárosító a kerti avarégetés és a hulladékok eltüzelése. A levegőminőséget meghatározó helyi tényező a mezőgazdasági területek felszínéről származó üledő porszennyezés, valamint a mezőgazdasági és egyéb üzemi tevékenységgel összefüggő egyéb légszennyezés, bűzterhelés. Nyársapát területén bejelentés köteles pontforrás nem üzemel.

A település zajviszonyát tekintve a vasúti közlekedés érdemel elsősorban említést, amely a közeli lakóépületekre nézve terhelő hatású. A települést jelentős forgalmat bonyolító közútszakasz nem érinti, átmenő forgalom csak a József Attila úton (46119 sz. Nyársapát-Nyilas bekötő út) jelentkezik.

Nyársapát területén a kommunális hulladék rendszeres gyűjtése és elszállítása biztosított, a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya közel 100%-os, a településen évek óta működik az újrahasznosítható frakciók szelektív gyűjtése is. Állandósuló környezeti probléma adódik az illegális hulladéklerakásból, az elhagyott hulladékok potenciális szennyező hatása az élővilágra nézve is kedvezőtlen. A település egykori települési szilárd hulladéklerakójának rekultivációja megtörtént.

A globális klímaváltozással összefüggésben Nyársapát térségében is számolni kell az átlaghőmérséklet emelkedésével, valamint a szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedésével. Nyársapát szinte egész területére jellemző a mélyfekvésű, magas talajvízállású adottság, belvízveszélyes terület, emellett az ország aszályos térségei közé tartozik. A helyi klímaviszonyok szempontjából kedvező, hogy a község alacsony beépítettségű zöldfelületekben gazdag, a környező erdőterületek javítva a mikroklimát és a terület átszellőzését. A városokban egyre erősebben jelentkező hősziget-hatás tehát a vizsgált területen nem meghatározó. A környezetbarát energiafelhasználás szempontjából előremutató az önkormányzati épületek ellátásához használt napelemek telepítése.

1.7 Közlekedés

A közúthálózati kapcsolatok szempontjából Nyársapát jelenleg is kedvező adottságú, országos utakkal viszonylag sűrűn lefedett térségben található, közeli M4 és M5 autópályákkal. A távlatban ezt tovább javítja majd az M4 továbbépítése, és a tervezett M8.

A községet körülvevő országos mellékutak hálója biztosítja a helyi, térségi közlekedést. Hiányzó kapcsolat a Törtel-i összeköttetés, így viszont a zsák település teljesen mentesül az átmenő forgalomtól. A kiterjedt helyi külterületi úthálózat a tanyák megközelíthetősége szempontjából nagyon fontos, a járhatóság érdekében burkolatépítésre van szükség. A négyzethálós belterületi utcahálózat a helyi forgalmat megfelelően kiszolgálja, a csapadékvíz helyben szikkasztásával megoldott további burkolásra, fásításra, virágosításra, utcaszépítésre lehet szükség.

A közösségi közlekedést elsősorban a helyközi autóbuszok biztosítják. A vasúti közlekedés kevésbé kihasznált, ennek elsősorban menetrendi okai vannak.

A gyalogos közlekedés számára nincsenek mindenütt járdák, de a kisforgalmú lakóutcákban jól működik a vegyesforgalmú, közös jármű/gyalogos útburkolat is. Gyalogos/kerékpáros út vezet a községbe a Nagykőrösi úttól egészen a belterület határáig. A Nagykőrösi út mentén fog haladni a tervezett „Jászok, kiskunok földje kerékpárút: Jászberény - Cegléd - Nagykőrös - Kecskemét – Bugacpusztaháza” szakasza, amihez helyi kerékpárutakat csatlakoztatva ösztönözni lehetne a (turista) kerékpáros közlekedést.

1.8 Közművek és elektronikus hírközlés

A helyzetfeltárás készítésekor elemzésre került, hogy a rendelkezésre álló közműellátás milyen szinten biztosítja a Nyársapáton élők komfortját és védi a település környezeti állapotát. A településen élők életkörülményeit, a település környezeti állapotát a közmű-infrastruktúra kiépítettsége alapvetően befolyásolja.

A település szerkezetét alapvetően a tanya-világa alakítja, ahol település lakosságának majd a fele él. Az évtized elején megvalósított csatornázás eredményeként mára már a település belterületén a teljes közműellátás lehetősége biztosított. A tanyavilágban jellemzően közüzemű szolgáltatásként csak a villamosenergia áll rendelkezésre.

A központi belterületen kiépített vízellátás, a szennyvíz közcsatornás elvezetés, a villamosenergia ellátás és a földgázellátás igénybe vétele még azoknál a telkeknél sem teljes körű, ahol a telkek előtt a kiépített hálózat halad. A kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 47,1 %-a vette igénybe, a közüzemű szennyvízhálózatra a lakásállomány 36,8 %-a csatlakozott.

A korszerű, automatikus üzemvitelű és környezetbarát termikus energiaellátásra a vezetékes földgáz áll rendelkezésre. A rendelkezésre álló legutolsó 2018. januári állapotot mutató statisztikai adatok alapján a lakásállomány 32,2 %-a csatlakozott közvetlenül a földgázelosztó hálózatra. Fűtési célú energiaellátásra is 32,2%-a hasznosította a földgázt, ezzel biztosítva a komfortos életkörülmény lehetőségét.

Az ellátottsági adatok jelzik, hogy a településen a lakásállomány nagyobb fele, jellemzően a tanyavilágban levő lakások hiányos közműellátással rendelkeznek, közüzemű szolgáltatásként csak a villamosenergiát veszik igénybe, egyéb igényeiket közműpótlással oldják meg. A tanyavilágban vannak tanyák, amelyek teljesen független és önálló közműellátással léteznek.

A szennyvízelvezetés közüzemű közműszolgáltatásának rendelkezésre állása nem csak a lakosság igényesebb közmű infrastruktúra ellátása érdekében fontos, hanem egyben hozzájárul a település környezeti állapotának a javításához, a felszín alatti és felszíni vizek vízminőség védelméhez is. A település területét a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekvő települések közé sorolta.

A település vízellátását biztosító nyársapáti vízbázis sérülékeny vízbázisnak minősül és kijelölt hidrogeológiai védőterülettel rendelkezik, védelme ezért kiemelt feladata a településnek.

A rendelkezésre álló, kiépített szennyvízgyűjtő hálózatra a rácsatlakozás a központi belterületen sem teljes körű. A legutolsóként rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba a lakásállomány csupán 36,8 %-a csatlakozott. A nem csatornázott utcákban, a tanyáknál és a közcsatornára nem csatlakozó ingatlanoknál továbbra is a szennyvizet helyi gyűjtőmedencékbe vezetik. Ezek jellemzően továbbra is szikkasztóként üzemelnek, veszélyeztetve a felszín alatti vizeket és a saját vízbázist is. Ez a település egyik jelentős szennyező forrása.

A környezeti állapotot, s ezzel az életkörülményeket alapvetően befolyásolják a felszíni vízelvezetés rendszerében előforduló hiányosságok. A település topográfiai adottsága, a nyílt árkos elvezetési mód, különösen indokolná a csapadékvíz elvezetés gondosabb hidraulikailag rendezettebb kiépítését, kialakítását. A település területén végighaladó nagyobb vízfolyások, a Nyilas I. főcsatorna és mellékágainak, a Gerje-főcsatorna, illetve a Kőrös-ér rendezésével a csapadékvíz elvezetésében betöltött szerepét növelni lehet.

A település környezet állapotának alakításában a közművek elhelyezésének is meghatározó szerepe van. A település arculatának alakításában, a föld feletti hálózatok szinte betöltik a föld feletti tereket. Föld feletti telepítésük esztétikai hatásukkal ugyan rontják a település arculatát, de ennél sokkal meghatározóbb, hogy helyfoglalásukkal akadályozzák a közterület alakítását, a közterületekkel történő racionális területgazdálkodási lehetőséget. Meg kell említeni a klímaváltozás okozta hatások kompenzációs lehetőségét is rontják a föld feletti hálózatok. A föld feletti hálózatok helyfoglalásukkal a klímaváltozás okozta hőhatás növekedés legegyszerűbb hatáskompenzációsát biztosító utcafásítás gondosabb (napfényhatást csökkentő, árnyékoló hatás) kialakítási lehetőségét akadályozzák.

A környezeti állapot alakításában jelentős szerepet tölthetne be az utak-közterek látványát meghatározó közvilágítás. A településen jellemző, hogy a közvilágítás kifeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejrel történik. A kifeszültségű tartóoszlopokra szerelt lámpafejrel éppen csak a közlekedésbiztonsági igényeket elégítik ki, így arculat-alakító hatása sem érvényesülhet.

A településen úgy a vezetékes, mint a vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatás megfelelően kiépítetten rendelkezésre áll. A vezeték nélküli ellátottságra, a megfelelő beltéri lefedettség biztosításához a településen belül és tágabb térségben a szükséges építmények elhelyezésre kerültek. A vezetékes szolgáltatás hálózata jellemzően oszlopokra fektetve üzemel.

A helyzetfeltárás készítésekor a közműellátás mértékének és módjának részletes vizsgálata elkészült. Megállapításra került, hogy a villamosenergia az egyetlen olyan közmű, amely település szintű ellátottságot biztosít. A központi belterületen kiépített vízellátás, a szennyvíz közcsatornás elvezetés, a villamosenergia ellátás és a földgázellátás igénybe vétele sem teljes körű. A teljes közműellátáshoz szükséges közművek a település belterületen kedvező kiépítettséggel rendelkezésre állnak, így az ellátottság mértékét tekintve mennyiségi igények kielégítése szükséges.

A település szerkezetét alapvetően alakító tanya-világ közmű kiépítettségének a megoldása a település komolyabb fejlesztési feladataként jelentkezik, ahol a lakosság jelentős hányada él.

A közműveket érintően a feltáró vizsgálatok készítése során meghatározó szempontként jelentkezett, hogy az ismert és prognosztizált, a közműveket is érintő változásokhoz, a fenntarthatóság javítására, illetve az egyre erőteljesebben érezhető klímaváltozás hatás-kompenzálására miként tud a jelenleg üzemelő közműinfrastruktúra felkészülni, alkalmazkodni.

A világban jelentkező klímaváltozás évek óta tapasztalható változásokat hozott a hazai időjárásban is. A település élők számára az élehetőséget szolgáló elvárt életkörülményeket a változó környezeti és klimatikus hatások mellett is biztosítani kell, amelyre egyre igényesebb infrastruktúra ellátással, ezen belül közműellátással eléghető ki. A közműellátás vonatkozásában így már a mennyiségi igények kielégítése mellett, közművek elhelyezési módjával szemben is egyre komolyabb elvárások vannak. A jellemző föld felett üzemelő villamosenergia és vezetékes elektronikus hírközlési elosztóhálózatok helyfoglalásukkal a klímaváltozás hatáskompenzálását szolgáló fasor telepítés lehetőségét korlátozzák és az üzembiztosabb szolgáltatás érdekében hosszabb távú célként figyelembe veendő a hálózatok föld alá történő telepítési igénye.

A klímaváltozás okozta szélsőséges időjárás, a nagyobb csapadékesemények és az általános felmelegedés előfordulása mellett is az élehetőség fenntartása a közműellátással szemben fontos elvárás.

Változnak a csapadék viszonyok, rövid idő alatt nagy intenzitású záporok veszélyeztetik az épített környezetet és a természeti környezetet, különösen az mezőgazdasági hasznosítású területeket, amelynek vízrendezése egyrészt a nagy záporok levezetése szempontjából másrészt a szükséges vízvisszatartás szempontjából is nagyon fontos feladat.

A beépített területen, ahol a vízvezetés nyílt-árkos megoldású, és a település élővizekben is gazdag, ott is előfordul, hogy a megfelelő vízvezetést egy-egy utcaszakaszon nem alakították ki, de ahol ki van alakítva ott is a megfelelő szelvényméret nem biztosított. A nyílt árkok, az élővizek medrének karbantartása hiányos, illetve a vízvezetés útjának hidraulikai rendezetlensége is akadály a nagy záporok zavarmentes levezetésének. A megfelelő vízvezetés kialakításának hiánya az épített környezetben előtér veszélyeztetést, komoly eróziót okoz a beépített és a be nem épített területeken.

A vízfolyások, élővizek vízszállító képessége korlátozott, ezért a túlterhelésük elkerülésére érdekében a meder revitalizációs igényével számolni kell, továbbá fejleszteni kell a vízvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a vízvisszatartás lehetőségét. A településen belül az egyes telkeken belüli vízvisszatartás megoldási igényével is foglalkozni kell.

A klímaváltozás okozta felmelegedés kezelése jelentős energiaellátási fejlesztést fog igényelni. A klímaváltozás kompenzálásához szükséges energiaellátással szembeni többlet igények a fenntartási költségeket növelnék. Ezért megoldást kell keresni -a komfortszint csökkentése nélkül- az energiaellátás költségterheinek a mérséklésére, amely a fejlődés fenntarthatóságát segítené elő.

A fenntarthatóság javítható optimálisabb energiahordozó szerkezet kialakításával, a hagyományos vezetékes és nem vezetékes energiahordozók mellé a megújuló energiahordozók nagyobb részarányú bevonásával.

A helyzetfeltáró vizsgálatban is kiemelésre került a település közbiztonság érzetét javító közvilágítás igénye. Nyársapáton a vagyonvédelem, az arculatalakítás és a társadalmi közérzet javítására is a közvilágítás mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges.

III.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

2.1 Műszaki infrastruktúra térbeli rendje:

A műszaki infrastruktúra fő hálózatainak térbeli rendjében koncepcionális változás nem tervezett és nem várható.

2.2 Területfelhasználásban indokolt változások:

A hatályos településrendezési eszközök tartalmi és szerkezeti struktúrája egyaránt hiányos, a tervezett területfelhasználások tekintetében újragondolást és önálló döntéseket igényel, így az új településrendezési eszközökben ezen hiányosságokat pótolni szükséges, a tervezett területfelhasználási rendszer időbeli és térbeli ütemezésének meghatározása mellett, az új területfelhasználási rendszer rögzítésével.

Gazdaság-fejlesztési elemek

- a hatályos TSZT-n ipari gazdasági és tanyás területek felülvizsgálata, a valós területfelhasználás tekintetében, a fejlesztési lehetőségek szempontjai szerint;
- új gazdasági területek kijelölésének vizsgálata;
- a hatályos TSZT-n 441. sz. főút melletti kijelölt, feltételesen fejleszthető kereskedelmi-szolgáltató terület felülvizsgálata;

Közlekedés-fejlesztési elemek

- a tervezett országos és települési mellékutak vizsgálata;

Falusias lakóterület

- új falusias lakóterület kijelölés lehetőségének vizsgálata;
- a település déli részén, a Nyársapát dűlőtől északra távlati falusias (T-FL) tartalék falusias lakóterületek felülvizsgálata, a tényleges igények tekintetében;

Kertvárosias lakóterület

- kertvárosias lakóterület felülvizsgálata a tényleges területfelhasználás tekintetében;

A fent felsorolt területfelhasználás változtatási elképzelések átgondolása és átvezetése javasolt az új településszerkezeti terv kidolgozása során.

III.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Az épített környezet értékeinek a vizsgálatát a jelen Megalapozó vizsgálattal párhuzamosan készülő Örökségvédelmi Hatástanulmány és a Településképi Arculati Kézikönyv (55/2017.(XII.28.) Ö.H) , valamint a Településképi Rendelet ((11/2017.(XII.29.) Ö.R.) tartalmazza.

IV. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

IV.1 A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A településfejlesztési koncepció hosszútávon kijelöli a település fejlesztési irányait, a megvalósításra váró átfogó és részcélokat.

A beavatkozások a településrendezés, a település szerkezetének és terület-felhasználásának szabályozásával kapcsolatos előkészítés a Jegyző irányítása alatt a megbízott főépítész közreműködésével történik. A településfejlesztési feladatokban a Polgármester és az Önkormányzat munkatársai a beruházások előkészítésében és a projektek fizikai megvalósításában közvetve vagy közvetlenül bevonásra kerülhetnek.

A megvalósítás során a fő döntéshozói szint a Képviselő-testület. A feladatkörük kiterjed az operatív menedzsment tevékenységének felügyeletére, a megvalósítás nyomon követésére, az eredmények, hatások értékelésére, a településfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérésére. Egy-egy nagyobb projekt megvalósítása humán erőforrás kapacitásbővítést indokolhat a településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok területén.

A településfejlesztési koncepció készítése során a tervezési és partnerségi folyamat egyeztetésének előírásait a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet iránymutatása és a helyi partnerségi rendelet alapján kell elvégezni. A partnerség megteremtése érdekében szükséges a szomszédos településekkel, illetve a kialakult együttműködő felekkel, társadalmi, gazdasági szereplőkkel, civil szervezetekkel és a lakossággal együttműködni.

IV.2 Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A monitoring rendszer feladata a megvalósítás során végrehajtott tevékenységek folyamatos adatgyűjtése általi ellenőrzés. Ennek segítségével az Önkormányzat a koncepcióban megfogalmazott célkitűzések megvalósítása érdekében, a végrehajtás során korrekciókat, változtatásokat tud véghez vinni, befolyásolni tudja a megvalósítás folyamatát, a projekteket, programokat az információ folyamatos visszacsatolásával.

A monitoring rendszer lényege, hogy a kiinduló (bázis) állapot értékeit összehasonlítjuk a projekt végrehajtása nyomán kapott célértékekkel. A változás mérését a konkrétan meghatározott projektek és ágazati célkitűzések megvalósulására kell elvégezni szakmailag megalapozott indikátorkészlet segítségével. A projektek által megvalósuló hosszú távú célok hatás és eredmény indikátorok, az egyes projektek fizikai megvalósulása output indikátorok megadásával mérhető. A bázisérték meghatározása miatt fontos az adatbázis kialakítása, az információ beszerzése, illetve indokolt esetben évenkénti vagy több évre vetített felülvizsgálatokhoz szükséges adatszolgáltatási rendszer létrehozása. Az operatív programcsomag elfogadása után azonosíthatók és számszerűsíthetők a célértékek és az indikátorok, valamint szükséges megismerni a projektek műszaki és tartalmi előkészítettségét, hogy az esetükben mérendő releváns indikátorok meghatározhatók legyenek. A feltételek teljesüléséig az alapelvek tisztázását és a javasolt monitoring mutatók meghatározását célszerű elvégezni.